

Орден је основао 24. новембра (по старом календару) 1714. г. цар Петар Велики и назвао га **Орденом ослобођења** у спомен на подвиг своје супруге Катарине, која је спасла Цара и његову војску током битке на реци Прут од пада у ропство када је својим накитом по-дмитила турског везира. Статути и назив Ордена изменењени су 1797. када је Орден Св. Катарине реформом цара Павла ушао у састав Руског витешког ордена (скупа са Орденом Св. Андреја Првозваног и Свете Ане) а нови амандmani на статуте донети су 20. октобра 1856.

После 1917. године Старешина Царског дома наставио је да додељује овај Орден.

1. Period (1714-1797)

О= Пизански крст, око 90x120 mm (са надвишењем)

Б= Златни филигран и дијаманти

Д= Надвишење је формирano као сунце у сјају, од златног филигарана, потпуно прекривено дијамантима.

Краци крста су потпуно обложени дијамантима углављени *à jour*

М= Велики овални медаљон осликан у аверсу седећим иконом Св. Катарине са златним ореолом исписаним **СВЕ**, (т.ј. СВЕТА ВЕЛИКОМУЧЕНИЦА ЕКАТАРИНА).

Одевена је у црвени хитон, огрнута великом плавим огратчем постављеним хермелином, у левој руци држи зелену палмову гранию, а десном придржава испред себе велики бели сидрасти крст у чијем је центру мали дијамант. Тло је осликано мрко, а на плавом небу црвена тачка носи иницијал R (REDEMPTRIX- Избавитељка). У

ОРДЕН СВЕТЕ ВЕЛИКОМУЧЕНИЦЕ КАТАРИНЕ звани и ОРДЕН ОСЛОБОЂЕЊА ORDER OF ST. GRAND MARTYR CATHARINE alias ORDER OF THE RESCUE

реверсу је насликано гнездо на каменом ћувику између удаљених планинских врхова. У гнезду су млади орлићи, а два одрасла орла боре се испред гнезда са змијама на зеленом тлу по коме вијуга путељак. На плавом небу леприша бела трaka исписана AEQUAT MUNIA COMPARIS (Супружници изједначени у делу).

П= Медаљон окружује фриз од дијаманата

Л= Бела, са сребрном пругом уз ивице, и са машном извезеном сребрним нитима речима ЗА ЛЮБОВ И ОТЕЧЕСТВО (За љубав и отаџбину)

Т= Орден је додељиван у два степена:

Дама великог крста- Орденски знак, као што је описан, ношен је о ленти са извезеном машном, а звезда на левој страни груди

Дама малог крста- Орденски знак је сличан описаном, само мањих димензија (око 60x90 mm), нема надвишења, и површина кракова крста није сасвим прекривена дијамантима, а носи се о машни на левој страни груди

З= Звезда је осмокрака, сребрна, зракаста, са кружним црвено емајлираним медаљоном у центру на коме је инструмент мучеништва Св. Катарине (сломљени точак за мучење) од сребра са кога израста крст од сребра; између кракова тог крста виде се мали иницијали DSFR (DOMINE SALVUM FAC REGEM—Господе, спаси Краља). Прстен око медаљона емајлиран је црвено и исписан ЗА ЛЮБОВ ОТЕЧЕСТВО, са малом царском круном и две златне палмове гранчице.

С= Празник Ордена је био 24. новембар

К= Овај је орден додељиван искључиво дамама највишег рода. Велике кнегиње су га стицале на крштењу, а Кнегиње царске крви по пунолетству. Император је Суверен Ордена, али Императорка носи титулу и ранг Ђаконесе, осим у случају да ја Царица-мајка још увек живи, када Царица-

супруга носи име Ђаконесе-Заменице.

Број Дама одликованих Орденом ограничен је на 12 Великих и 94 Мала крста, али се у број не рачунају Велике кнегиње и чланице владарских кућа.

Даме ордена су имале дужност да се свакодневно моле за здравље, дуг живот и ратну срећу Царског дома, да свакодневну упућују Господу захвалност за спас Петра Великог, да сваке недеље очитају три пута Оче наш у част Светог Тројства, да раде на преobraћењу апостата, јеретика и атеиста кроз спас у Светој Цркви, сопственим примером и врлином, а не силом, да од ропства ослободе барем једног хришћанина сопственим средствима, и сл.

Даме су морале да положе заклетву верности и лојалности приликом приступања Ордену, али ако су младе заклетва се одлагала док не наврше 16 година.

Напомена I: У овом периоду, до 1797. није додељен ни један Мали крст.

Напомена II: Иако боја траке званично није мењана до 1797, убрзо по оснивању замењена је црвеном.

Напомена III: Прва Ђакониса Ордена била је царица Катарина Прва, у чију је част Орден и основан.

2. Period (1797-1856)

Ова верзија је у свему слична претходној, осим у следећем:

Л= Трака је сада црвено боје уместо беле, остало је исто.

Т= Степени у Ордену су преименовани у:

Први степен, и

Други степен

С= Црква Светокатеринске школе проглашена је Капелом Ордена (после 1845.)

У= Ђакониса Ордена имала је право да носи огратчад зеленог сомота постављен хермелином, са извезеном звездом ор- (Continued on page 5)

(Continued from page 3)

дена на левом рамену. Носила је шешир од зеленог сомота оивичен дијамантима и украшен брошем са точком мучеништва Св. Катарине у дну

K= Основане су две Светокатеринске школе, једна у Москви, једна у Петрограду. Свака Дама Ордена могла је у ту школу послати једну штићеницу племенитог рода; ове су школе биле веома угледне. После 1841. приступ у школе добиле су и кћери витазова ордена Светог Георгија (сви степени), Свете Ане или Светог Владимира (у ова два ордена то право нису имале кћери носилаца највишег степена).

3. Period (1856-1917)

Ова верзија је у свему слична претходној, осим у следећем:

D= Орденски знаци 1. Степена од сада су украшени брилијантима, а 2. Степена дијамантима

Напомена IV: Постоје бројне варијанте орденских инсигнија, што зависи од периода, фабриканта, јувелира и сл. Како су медаљони ручно исхлапани, готово да идентичних и нема. Сунце у надвишењу знака I. Степена понекад сасвим мења форму, и личи на богату аграфу за провлачење траке. Звезде Ордена су везене у ранијем периоду, односно коване од сребра у поизнјем времену. Зраци су глатки, понекад фасетирани. Варијанте са фасетираним зрацима обично имају још неке посебности: царска круна није у прстену, већа је и израђена од фасетираног сребра, а постављена изнад прстена, на горњем краку звезде. Точак Св. Катарине понекад је само лук од сребра надвишен крстом и без иницијала између кракова. Нију ретке звезде потпуно прекривене брилијантима или дијамантима.

Напомена V: Дуров наводи следећи број додела, према владавини:

Петар I: 1

Катарина I: 7

Јелисавета: 13

Катарина II: 41

Александар I: 139

Николај I: 176

Александар II: 112

Александар III: 64

Николај II: 105

Што чини 658 додела од укупно 734 доделе током свих владавина, што значи да је изван читираних додела подељено

Орденски орнат по правилима из 1797. Order's garment after 1797 Statutes.

Гроб царице
Александре
Фјодоровне са
Орденом Св.
Катарине у дну

Arms of empress Alexandra Fyodorovna with Order of St. Catherine in the compartment

Броши за шешир Ђаконице Ордена.
Hat Badge of the Order's Diakonesse garment.

Скраћенице:

A= Општи облик орд. знака

B= Материјал и основна боја орд. знака

D= Детаљи орд. знака

M= Опис медаљона орд. знака

P= Опис прстена око медаљона орд. знака

L= Трака и ланац, ако постоји

C= Празник ордена и његово седиште или црква

У= Униформа или орнат ордена

T= Организациона структура

Z= Опис грудне звезде

K= Критеријуми доделе

